

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Alameede 1.1.7.6 „Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikele õppekavadele vastav üldharidus“
Projekt „Tehnoloogiaõpetuse õpetajate täiendkoolitus“ B3 moodul

HINDAMINE

Eve Oro

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi
käsitöö ja kodunduse õpetaja
õpetaja-metoodik

Põltsamaa Ühisgümnaasiumis 19.03.13

RÕK: hindamine käsitöös

Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle. Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- 1) kavandamist ja planeerimist** (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/valikuid);
- 2) valmistamist** (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- 3) töö tulemust** (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- 4) õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.**

Kokkuvõttev hindamine

- Hindamise funktsiooni järgi eristatakse **kokkuvõtvat** ja **kujundavat** hindamist
- Kokkuvõttev hindamine **vaatab tagasi õpitule**
- Annab hinnangu õppeprotsessi tulemuslikkusele
- Seisab õppeprotsessist eraldi
- Hinnatakse tavaliselt mingi ühiku lõpus
- Tehakse kokkuvõtte sellest, mida õpilane sel ajal teab või oskab

Kujundav hindamine

- **Kujundav hindamine vaatab ettepoole**
 - tagasiside hetkeseisu kohta
 - kuhu edasi minna
 - kuidas seda teha
- Näitab
 - kuidas õppimist efektiivsemaks muuta
 - paremaid tulemusi saavutada
- On õppeprotsessi lahutamatu osa ja toimub selle sees
- Võib toimuda ka enesehindamise vormis

- Riiklik õppekava näeb hindamist laiemas tähenduses, mis ei piirdu hinde panemisega, vaid pöörab suurt tähelepanu tagasiside andmisele.

Rõhuasetus II kooliastmes

- Peatähelepanu
 - põhiliste töövõtete ja tehnoloogiate omandamisel
 - juhendi järgi töötamisel
 - abimaterjalide kasutamise oskuse arendamisel
- Ühiste arutluste käigus õpitakse
 - tööprotsessi analüüsima,
 - erinevaid tehnilisi ja loominguulisi lahendusi nägema ja hindama,
 - oma tööle hinnangut andma.
- (RÕK lisa 7, p 1.2)

Rõhuasetus III kooliastmes

- Peatähelepanu :
 - loomingulisel tööl
 - töö teadlikul korraldamisel
- Õpetuses järgitakse käsitööeseme tootearendustsüklit:
 - teabe kogumine,
 - idee leidmine,
 - eseme kavandamine,
 - töö ajaline ja tehnoloogiline kavandamine,
 - töö teostamine,
 - töö esitlemine.
- (RÕK lisa 7, p 1.2)

Rõhuasetus III kooliastmes

- Peatähelepanu :
 - loomingulisel tööl
 - töö teadlikul korraldamisel
- Õpetuses järgitakse käsitööeseme tootearendustsüklit:
 - teabe kogumine
 - idee leidmine
 - eseme kavandamine
 - töö ajaline ja tehnoloogiline kavandamine
 - töö teostamine
 - töö esitlemine
- (RÕK lisa 7, p 1.2)

Motiveerimine

- Põnevad ja eakohased ideed, teemad, tööd
- Inspireerivad, huvipakkuvad näidised
- Meelepärased materjalid
- Kitsad raamid ja konkreetsus ülesande sõnastamisel
- Õpilaste kaasamine otsuste, valikute tegemisel
- Ise oma töö kavandamine, planeerimine

Näide 1: Nõelaraamat 5. klass

- Teema: „Minu rõõmuaed“
- Tehnika: viltimine ja tikkimine
- Töö protsess:
 - Ajurünnak teemal „Rõõmuaed“
 - Kavandamine
 - Oma loo kirjutamine
 - Viltimine
 - Tikkimine
 - Oma töö esitlemine, võrdlus kavandiga, eneseanalüüs

Juhendi järgi töötamine

- Iseiseisva töö oskus
- Funktsionaalne lugemisoskus
- Mõtlemise sh ruumilise mõtlemise oskus
- Kinnistab teadmisi
- Tähelepanelikkus, keskendumisvõime,
- Juhend on aluseks hindamisel!

Hindamine

- Õpilasi teavitada teema alguses
 - Mida hinnatakse
 - Kuidas hinnatakse
 - Millal hinnatakse
 - Millise kaaluga on hinne
- Määrata hindamiskriteeriumid
 - Suulised (väiksemahuline töö)
 - Kirjalikult
- Koostada tööjuhendid, hindamisjuhendid
- Hindamiskriteeriume võib määrata ka koos
- E-kooli võimaluste kasutamine

Hindamiskriteeriumid

- Nende põhjal on kergem hinnata iseennast ja vajadusel kaaslasi
- Peaksid olema võimalikult sisulised, kindla kõneviisiga
- Peavad olema sellised, et õpilane ei jääks neis kõigis “miinusesse”
- Mida mahukam on töö, seda täpsemad kriteeriumid

Näide 2: Kavandi hindamine

Kavandi hindamisel arvestatakse

- Eesmärgipärasust ja vastavust lähteülesannetele
- Idee uudsust
- Loovust
- Iseseisvust
- Koostööd (kaasõpilased, õpetajad, spetsialistid jt)
- Vormistust:
 - Teema, nimetus
 - Joonis
 - Kirjeldus
 - Tehnika(te) kirjeldus
 - Materjal(id)
 - Mõõdud
 - Mustri algallikad (mis muster, kust pärit jm)
- Vormistuse korrektsust
- Kavandi esitamise tähtajast kinnipidamist

Näide 3: Esitluse hindamine

- Oma idee esitlemine
 - Esitlus peab olema
 - ettevalmistatud ja läbimõeldud
 - selge ja arusaadav kõigile
 - Esitlusel tuleb kasutada erinevaid võimalusi oma idee näitlikustamiseks
 - Esineja peab kasutama korrektset keelt ja kehakeelt
- Teiste esitluste jälgimisel peab õpilane oskama
 - Kaasõpilaste esitlusi jälgida ja esitada küsimusi (kuulamisoskus)
 - Teha konstruktiivset kriitikat
 - Välja pakkuda toetavaid ideid ja soovitusi

Näide 4: Hindamiskriteeriumid kirikinda kudumiseks 7. kl

Kriteerium	5	4	3
Kinda alustamine, randme, kudumine soonikkoes	On loodud õige arv silmuseid neljale vardale, kootud soonikkude on veatu ja sobiliku pikkusega.	On loodud õige arv silmuseid neljale vardale, kootud soonikkude on keerdsilmustega või liiga lühike.	Randme kudumisel esineb mitmeid vigu: keerdsilmused, pikad lõngajooksud varraste vahekohtades, hargnevad silmused vm
Kinda labaosa kudumine ja põidlaava moodustamine.	Üleminekul labaosa kudumisele on kasvatatud juurde õige arv silmuseid, muster on kootud veatult, moodustatud põidlaava on õige suurusega ja õigel vardal.	Mustriosa on kootud liiga tugevalt, kudumi pind ebaühtlane. Randmelt labaosale üleminekul on jäänud lisasilmuse juurde auk.	Labaosa kudumisel esineb mitmeid vigu: põidlaava on valel vardal, mustriosa on kootud liiga tugevalt, mustri esineb vigu, põidlaava vale suurusega.
Kinda labaosa ja otsa kudumine	Kinnas on kootud sobiva pikkusega, on proportsioonis. Muster on kootud veatult, korrektelt kuni kinda lõpuni. Kinda otsa kahandus on kootud õigesti, silmuseread on põhilõngaga, silmuseridade vahel ei ole lõtku lõngajookse, kahandused on õigetes kohtades.	Kudumisel on tehtud üks tõsine viga või kaks väiksemat: kinnas ei ole proportsioonis (labaosa on lühike), kahandamisel on valed kokkukudumisvõtted, silmuseridade vahel on lõdvad lõngajooksud, silmuseread ei ole kootud ühevärvilisena, mustri esineb korduvalt vigu vm.	Kirjamisel ja kahandamisel esineb mitmeid tõsiseid vigu.
Kinda põidla kudumine	Põidla jaoks on korjatud õige arv silmuseid, üleskorjamise real ei ole tekkinud suuri auke, põial on kootud mustrilisena ja õige pikkusega, kahandus on korrektne ja veatu.	Põidla kudumisel esineb üks tõsisem eksimus: põial on kootud ühevärvilisena, kahandus on vales kohas, korjatud on vale arv silmuseid, mistõttu on põial ebaproportsionaalne või ei sobi silmuste arv mustri kirjakorraga.	Esineb mitmeid tõsiseid vigu.
Lõpetatud kindad	Kindad on viimistletud: lõngaotsad on kinnitatud ja peidetud. Töö on aurutatud või niisutatud ja vormi silutud (sõltuvalt materjali valikust). Kindad on proportsionaalsed, vastavad kavandile.	Kindad ei ole proportsionaalsed, esineb väikseid viimistlusvigu.	Töö on viimistlemata, kuumtöötlemisel ei ole jälgitud lõngavooli olevaid tähiseid, töö on rikutud.

Enesehindamine

- Õpetab
 - mõistma hindamise aluseid,
 - mõistma erinevaid tagasisidestamise teid,
 - nägema (oma) töö nõrku ja tugevaid külgi,
- Arendab analüüsivõimet

Enesehindamise meetodeid

- Küsimustikud
- Enesekontrolli lehed
- Õpimapid
- Hindamismudelid
- Kaaslaste hindamine

- Määra valdkond, mida soovid analüüsida
 - Töö planeerimine
 - Töö kulg, protsess
 - Õpilase areng
 - Tulemus
 - Püüdlikkus, koostöö jne
- Mida nooremad õpilased, seda täpsemad küsimused, kriteeriumid, tingimused jm

Näide 5: Küsimustik

1. Mis on minu töö tugev külg? Mis õnnestus?
2. Mille poolest on see töö parem kui eelmine samalaadne?
3. Millised on minu töö nõrgad küljed?
4. Millele võiksin järgmisel korral rohkem tähelepanu pöörata?

Näide 6: Enesekontrolli tabel, kinda kudumine 7. kl

Kriteeriumid	Kontrolli ja kinnita ristikesega
1. Kinda randme kudumine	
On loodud õige arv silmuseid neljale vardale	
Soonikkude on veatu	
Kinda ranne on sobiliku pikkusega, vähemalt 5 cm	
2. Üleminek labaosale, pöidlaava moodustamine	
Üleminekul on kasvatatud juurde õige arv silmuseid	
Muster on kootud veatult	
Pöidlaava on õige suurusega	
Pöidlaava on õigel vardal	
3. Kindalaba kudumine, otsa kahandamine	
Kinnas on kootud sobiva pikkusega, on proportsioonis	

Kriteeriumid	Kontrolli ja kinnita ristikesega
Muster on kootud veatult kuni kinda lõpuni	
Kinda otsa kahandus on kootud tehnoloogiliselt õigesti	
Kahandused on kootud põhilõngaga	
Kahanduste vahel ei ole lõtvu lõngajookse	
Kahandused on õigetes kohtades	
4. Pöidla kudumine	
On korjatud õige arv silmuseid vastavalt mustri kirjakorrale	
Silmuste üleskorjamise real ei ole tekkinud suuri auke	
Pöial on kootud muustrilisena	
Pöial on õige pikkusega, proportsioonis	
Pöidla otsa kahandus on korrektne ja veatu	
5. Lõpetatud kindad	
Lõngaotsad on kinnitatud ja peidetud	
Töö on aurutatud või niisutatud ja vormi silutud	
Kindad on proportsionaalsed	
Kindad vastavad kavandile	

Näide 7: Enesehinnang tabelina projektõpe, II kooliaste

	5	4	3	2	1
Ülesanne	Sain kõigega Iseseisvalt hakkama	Sain kõigega hakkama, kasutasin veidi abi	Sain kõigega hakkama, kasutasin palju abi	Tekkisid raskused, töö jäi poolikuks	Ei saanud üldse hakkama, töö jäi lõpetamata
KAVAND					
TÖÖPROOV					
OMA TÖÖ VALMISTAMINE					
ESITLUS					

Näide 8: Enesehinnang, tikkimine 5. klass

	Õpilane arvab			Õpetaja arvab		
	Oskan väga hästi	Oskan hästi	Vajab harjutamist	Oskad väga hästi	Oskad hästi	Vajab harjutamist
Tikkida üherealisi pisteid erinevatele kangastele.						
Tikkida kaherealisi pisteid erinevatele kangastele.						
Töötada iseseisvalt tööjuhendi ja jooniste järgi.						
Alustada, lõpetada pisterida, peita ja kinnitada lõngaotsi.						
Kinni pidada tähtaegdaest, esitada tööd õigeaegselt.						
Järgida tikkimisel täpsust, korrektsust.						
Hoida korras töövahendeid ja töökohta.						

Õpimapp

- Esitada juhend õpimapi koostamiseks:
- Teema, eesmärk
- Õpimapi sisu
- Tegevuskava
- Hindamine
- Enesehinnang
- Esitamise tähtaeg

Näide 9: Õpimapi koostamise juhend

Eesmärk: Vormistada korrktene õpimapp II kooliastmeks

Õpimapi sisu:

1. Õpimapi tiitelleht
2. Töölehed ja –juhendid
3. Tööproovid – viimistletud ja nõuetekohaselt vormistatud
4. Kavandid
5. Teemade vahelehed:
Heegeldamine, Kudumine, Tikkimine, Õmblemine, Kodundus

Hindamine:

Mappi kontrollitakse vähemalt üks kord poolaastas.

Mappi hinnatakse õppeaasta lõpus.

Hindamisel arvestatakse:

kõik nõutud materjalid on mapis olemas;

mapp on korrektne, käekiri korralik

lehed on kiletaskutes või

korrktselt augustatud, ühel kõrgusel;

Tiitellehe vormistamine:

KÄSITÖÖ JA KODUNDUS
Õpimapp 4.-6. klass

Nimi Perekonnanimi

Õpetaja Eve Oro

Nõuded tööproovi vormistamisele:

Tööproov on viimistletud

Lõngaotsad on peidetud ja lõigatud, niidiotsad on sõlmitud ja lõigatud, töö aurutatud või triigitud

Tööproov on kinnitatud paksemale paberile kahe klambriga või ühest servast liimitud

Tööproovile on kirjutatud pealkiri:

pealkiri on kirjutatud lehe keskele korrektse käekirjaga
pealkiri ei ole joonitud

Enesehindamine:

Enesehinnang kirjuta õppeaasta lõpus enne mapi esitamist hindamiseks.

Enesehinnang kirjuta lõppeva õppeaasta tegevuse kohta.

Enesehindamiseks vasta küsimustele:

Milline õpitud tehnika meeldis sulle kõige enam?

Milline õpitud tehnika valmistas sulle raskusi? Miks?

Millise valminud tööga jäid ise kõige enam rahule? Miks?

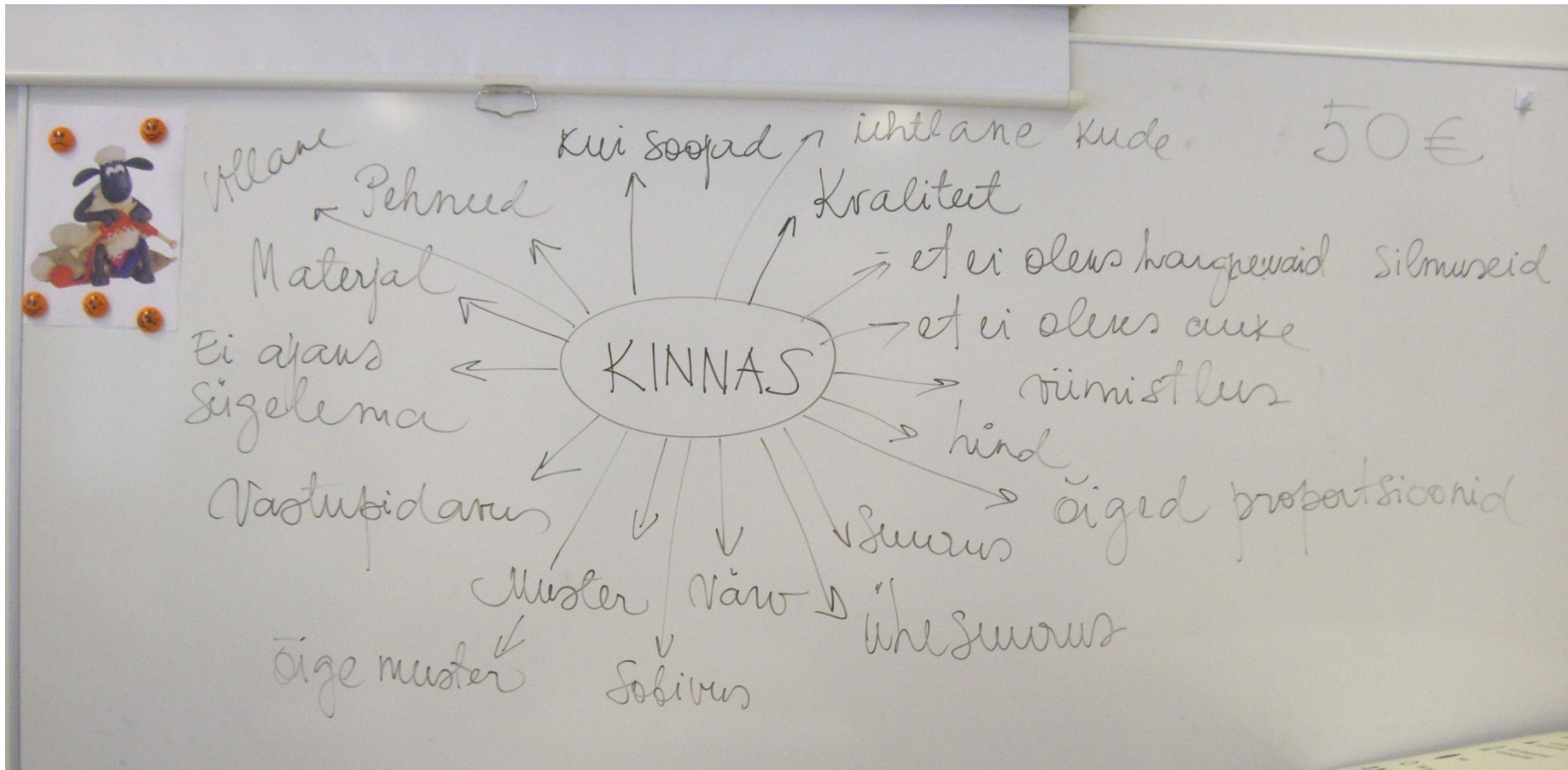
Mida saaksid edaspidi paremini teha?

Enesehinnang, hinnang kaaslasele

Lõpetatud tööde hindamine:

- Ajurünnak, mõelda välja hindamiskriteeriumid
- N: Mida arvestad sokkide/kinnaste ostmisel
- Määrata hindekriteeriumid (skaala)
- Millise hinde paneksid oma tööle, põhjendada, „+“ „-“
- Kaasõpilase töö hindamine, põhjendamine
- Vahetada eri klasside tööd
- Tagasisidestamine

Näide 10: Kinnaste hindamine, 7. klass

Hindamismudel

Heidi Goodrich Andrade 2000

- Lihtne kasutada ja selgitada
- Muudab õpetaja ootused tööle selgeks
- Pakub õpilastele olulist tagasisidet oma tugevuste ja nõrkuste kohta
- Toetab õppimist
- Toetab oskuste kujunemist
- Toetab arusaamist
- Toetab mõtlemist

Eestikeelne hindamismudelite keskkond <http://opetaja.edu.ee/hindamismudelid/>

Hindamismudeli koostamine

- Õpetaja loob
- Luuakse koostöös õpilasega
- Loo kriteeriumid, mis on töös olulised
- Määra skaala
- Sõnasta mõõdikud
 - kirjelda kriteeriumi kõige paremat ja halvemat taset
 - seejärel loo vahetasemed
 - hoidu negatiivsest keelekasutusest
- Tutvusta
- Katseta, testi – lase õpilastel hinnata mõnd tööd
- Kasuta kaaslase ja enesehindamiseks
- Tööde/tegevuste hindamisel kasuta ise sama hindamismudelit, mis õpilasedki

Näide 11: Hindamismudel, projektõpe

TEGEVUS	4	3	2	1
Iseseisva töö oskus	Sain kõigega iseseisvalt hakkama, leidsin ise abimaterjali raamatutest jm.	Sain kõigega iseseisvalt hakkama, küsisin nõu abimaterjalide leidmiseks.	Küsisin pidevalt nõu abimaterjale ei otsinud.	Mul oli raskusi iseseisvalt projektiga tegelemisel, ootasin teiste abi.
Koostöö oskus	Tegin pidevalt koostööd kõigiga, küsisin abi ja vajadusel aitasin teisi.	Tegin koostööd vaid õpetajaga, võtsin kuulda tema soovitusi.	Tegin koostööd vaid siis, kui mul oli probleeme, õpetaja soovitustega ei arvestanud.	Ei soovinud kellegagi koostööd teha.
Aja planeerimine	Sain aja planeerimisega hakkama, esitasin kõik tööd tähtaegselt.	Sain aja planeerimisega hakkama, enamus töid esitasin tähtaegselt.	Aja planeerimine valmistas raskusi, Jäin paljude tööde esitamisega ajahätta.	Aja planeerimine valmistas raskusi, tegin töid juhuslikult.
Õpimapi vormistamine	Sain kõigega iseseisvalt hakkama.	Sain kõigega hakkama, kasutasin veidi abi.	Kasutasin palju abi, et saada kõigega hakkama.	Tekkisid raskused, jätsin töö poolikuks.

Näide 12: Kodunduse praktikumi hindamine

Õpilase nimi	Tunniks valmistumine	Hügieen	Töö retseptiga	Tehnoloogia töövahendid mõõtmine	Laua katmine Toidu serveerimine Etikett	Koristus-tööd	Töö org. Meeskonn a töö
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

Näide 13 : Enesehindamine peale kodunduse praktikumi

	4	3	2	1
Tunniks valmistumine	Võtsin kõik vajalikud toiduained kaasa.	Võtsin kõik vajalikud toiduained kaasa, unustasin vaid ühe mitte väga olulise toiduaine (N: maitseaine, jook)	Võtsin osa toiduained kaasa, unustasin aga mõne väga olulise toiduaine (N: piima- või lihatoode)	Unustasin kõik vajaminevad toiduained koju.
Hoolsus riietumisel	Mul oli põll kaasas ja juuksed korrektselt kinnitatud. Kandsin tunniks sobilikke riideid.	Unustasin põlle või juukseummi/klambrid koju. Kandsin tunniks sobilikke riideid.	Unustasin põlle ja juukseummi/klambrid koju. Kandsin tunniks sobilikke riideid.	Jätsin põlle ja juukseummi ja klambrid koju. Mul on ükskõik, mis mul tunnis seljas on.
Töö retseptiga	Olin kodus hoolikalt retsepti lugenud, teadsin täpselt, mida pean tunnis tegema.	Olin kodus retsepti veidi vaadanud, tunnis pidin pidevalt retsepti jälgima, et mitte eksida,	Ma ei lugenud kodus retsepti, tunnis olin seetõttu saamatu, sest ei teadnud, mida teha	Ma ei lugenud kodus retsepti, ei viitsinud seda ka tunnis teha, teised ütlesid, mida pean tegema.
Toidu-valmistamine	Sain oma ülesannetega iseseisvalt väga hästi hakkama, tegin kõik nii nagu retseptis kirjas.	Sain oma ülesannetega üldiselt hästi hakkama, pidin küsima abi õpetajalt või rühmakaaslastelt..	Mõni asi mul ei õnnestunud, sest ma ei lugenud retsepti ega pannud tähele, mida õpetaja oli rääkinud.	Toiduvalmistamine ei õnnestunud, kuna ma ei lugenud retsepti ega pannud tähele, mida õpetaja oli rääkinud.
Koristamine	Mul olid kõik vajalikud vahendid kaasas, jälgisin pidevalt, et minu ülesanded oleksid täidetud.	Mul olid kõik vajalikud vahendid kaasas, oma ülesanded tegin ära siis, kui teised käskisid Unustasin vajalikud vahendid kaasa võtta, täitsin ülesandeid püüdlikult	Unustasin vajalikud koristusvahendid kaasa võtta, õpetaja tegi pidevalt märkusi, et oma tööd ära teeksin.	Unustasin vajalikud koristusvahendid kaasa võtta, koristustööd jäid tegemata

Tööjuhendi koostamine

- Õpilane ise koostab
- Peale eseme valmimist
 - Näiteks peale soki kudumist panna kirja töö etapid, järjekord, uued võtted jne
- Esemekavandamisel
 - Näiteks koti või padja õmblemise kavandamisel panna kirja oletatav töö järjekord, milliseid õmblusi kasutatakse jne
 - Kinda kavandamisel panna kirja töö järjekord, toetudes soki kudumise kogemusele

Täna kuulamast!

eve.oro@poltsamaa.edu.ee